

Før jeg våkner

Pedagogisk materiell

UNGE VIKENTEATER

Pedagogisk materiell er utarbeidet av dramaturg Hilda Levin i samarbeid med dramaturg Lina Killingdalen og dramaturgaspirant Edward Rieber-Mohn.

Innhold:

Før forestilling

Kjære lærer	3
Hva er «Før jeg våkner»?	4

Etter forestilling

Refleksjonsspørsmål	5
Oppgaver: Å være sårbar	7
Skriveoppgaver og drama	
Oppgaver: Drømmevesen	10
Skriveoppgaver og billedkunst	

Kjære lærer,

Elevene deres har nettopp sett eller skal se forestillingen «Før jeg våkner», produsert av Unge Viken Teater. Vi gleder oss alltid til å besøke ungdomsskolene i Akershus! Denne gangen er vi ekstra spent, da det er første gang i teatrets historie at vi lager figurteater for ungdom. Det er den svenske regissøren og dramatikeren Oskar Thunberg som har skrevet og regissert stykket. Thunberg har blant annet laget de kritikerroste forestillingene «Romantiken» og «Oxytocin» og har arbeidet tett med målgruppen i utviklingsprosessen.

Dette heftet er laget som inspirasjon til hvordan dere kan arbeide med forestillingen med elevene deres. Det inneholder litt informasjon om forestillingens sjanger og tematikk samt noen oppgaver dere kan bruke med klassen.

Oppgavene er delt inn i tre bolker: «Refleksjonsspørsmål», «Å være sårbar» og «Drømmevesen». Dere kan velge hva som er mest interessant for deres klasse, og gjøre enkelte oppgaver eller hele bolker, alt ettersom hva som passer for dere.

For elever som trenger å forberede seg litt ekstra, har vi også laget et eget tilrettelagthefte som gjengir forestillingen i bilder og som dere kan bruke sammen.

Vi ønsker dere en god forestilling og håper dere får noen fine samtaler om drømmer og livet.

God hilsen fra

oss på Unge Viken Teater

HVA ER «FØR JEG VÅKNER»?

Handling:

«Før jeg våkner» handler om Ayla som går i niende. Hun har en kjæreste som skal flytte til en annen by der han garantert blir fuckboy og idiot, en pinlig pappa som fortsatt savner mamma, og en bestevenninne som heter Miriam og vil bli medium.

Om natten ser Ayla på Netflix for å slippe å sove. For når hun sovner kommer drømmene. Men sove må man jo til slutt. Så hva gjør man når drømmene lekker, monstrene tar over virkeligheten og det man frykter aller mest insisterer på å bli husket?

Form:

Forestillingen «Før jeg våkner» er en figurteaterforestilling der alle rollene er dukker styrt av skuespillere. Skuespillerne er synlige på scenen hele tiden.

«Før jeg våkner» har et klassisk scene/sal oppsett der publikum sitter på plassene sine. Skuespillerne henvender seg ikke til publikum underveis og ingen i publikum skal delta i forestillingen, så dere kan lene dere tilbake og nyte fortellingen.

Refleksjonsspørsmål

Om forestillingen:

- Dere har sett stykket «Før jeg våkner». Hva handlet det om?
- Hva husker dere ekstra godt fra forestillingen? Hva var morsomt, skummelt, vakkert?
- Det var lenge siden Ayla hadde eremittkrepsen Aiko som kjæledyr. Filosofer over hvorfor han dukket opp i drømmene hennes akkurat nå.
- Hvorfor tror du Ayla slo opp med Rasmus?
- Ayla sin mamma er død. På hvilke måter påvirker det henne?
- Kan ting som skjer i drømmene påvirke ditt virkelige liv? Hvordan da?
- Hvordan var de voksne i forestillingen? Pappa, psykologen, mamma?
- Fantaser om hva Ayla drømmer neste natt.
- Hvorfor tror du dette stykket er laget med figurer/dukker, og ikke med skuespillere? Hva endrer seg ved det? Ville det vært den samme opplevelsen med vanlige skuespillere og ikke figurer?

Refleksjonsspørsmål

Om drømmer og mareritt:

Diskuter gjerne i mindre grupper, så alle får rom til å fortelle.

- Har du drømt noe som har skjedd etterpå noen gang?
- Ulike mennesker drømmer forskjellig! Hvordan drømmer du? (noen drømmer i sorthvitt, andre i farge, noen drømmer alltid i førsteperson, andre kan se ting i ulike vinkler som i en film, osv)
- Kan du styre drømmene dine? Hvis du kunne det, hva ville du gjort i drømmen?
- Har du drømt at du flyr? Hvordan flyr du? Er det lett eller vanskelig? Hvor flyr du?
- Hva er det kuleste eller rareste du har drømt?
- Har du hatt et gjentakende mareritt? Hva skjer i det? Hva føler du mens du drømmer? Hva føler du etterpå? Hvordan føles det i kroppen? Har du fortsatt dette marerittet, eller stoppet det på et tidspunkt?
- Har du drømt om et vesen eller et monster? Har du et vesen som du har drømt om flere ganger? Hvordan ser det ut? Hva gjør det? Hvilken verden lever det i? Hva vil det med deg?

På s. 11-23 finner dere flere oppgaver om drømmer og mareritt.

Å være sårbar

Skriveoppgave: Å være sårbar

Skriv en monolog om en karakter som føler en sterk følelse, som sinne, sorg, kjærlighet, frykt. Det kan skrives som en dagbok eller et brev. Sett en timer på 10 min og skriv uten å stoppe.

Skriv i 3 min til: Noe gjør at karakteren ikke vil vise denne følelsen for andre. Hvorfor ikke det? Fantaser om det verste som kan skje da.

Skriv i 2 min til: Fantaser om det beste som kan skje hvis denne karakteren velger å vise følelsen sin.

Å være sårbar

Skriveoppgave: Å være sårbar del 2

Skriv en dialog hvor karakteren fra monologen din er sammen med en de kjenner.

Karakteren din vil ikke vise den sterke følelsen sin. Hva gjør de for å skjule den? Blir de veldig opptatt av noe, eller later de som at de føler noe annet?

Hvordan kan leseren (og kanskje den andre karakteren) skjønne at karakteren tenker på noe, selv om den ikke sier det?

Tips: Det er lettere å skrive en dialog hvor vi forstår at den ene ikke vil snakke om noe, om den andre karakteren vil ha kontakt. Kanskje det er en venn eller en forelder som skjønner at noe er galt?

Du kan selv bestemme om dialogen slutter med at karakteren sier som det er, får et følelsesutbrudd eller klarer å holde det for seg selv – og om dette får en god eller dårlig reaksjon.

Å være sårbar

Drama: Å være sårbar

Del inn elevene to og to, og la dem øve på å spille opp dialogene sammen.

Hvilket kroppsspråk bruker den som skjuler noe?

Hvilke strategier bruker den andre karakteren for å få kontakt?

Spill opp dialogene for klassen og del tankene om scenene med hverandre.

Drømmevesen

Skriveoppgave: Ditt vesen

Mange har hatt et vesen som Aiko, enten i barndommen, eller i ungdomsårene. Dette vesenet er noe bare du har drømt og vet hvordan tenker og fungerer.

Beskriv vesenet ditt slik du husker det (eller finn opp et vesen, hvis du ikke har et). Hvordan ser det ut? Hvilken slags verden kommer det fra? Hva gjør det? Har det noen spesielle evner? Hva vil det med deg?

Skriv en karakterbeskrivelse av dette vesenet.

Drømmevesen

Skriveoppgave: Å møte vesenet

Hvordan var det å møte vesenet ditt? Sett en timer på 10 min og skriv ned marerittet ditt uten å stoppe.

Beskriv det som skjer så nøyaktig du kan. Hvordan ser det ut? Hvilken stemning er det? Hvilke detaljer er viktige?

Beskriv hvordan du reagerer i drømmen. Hvordan puster du? Er kroppen lett eller tung? Går tiden fort eller sakte?

Drømmevesen

Skriveoppgave: Å møte vesenet del 2

Lag et dikt utfra teksten du har skrevet om marerittet ditt.

Du kan stryke det du ikke vil ha med, gjøre setningene kortere, og teste ut å gjenta noen ord eller setninger. Diktet trenger ikke å rime.

Du kan velge om du vil la hele diktet være i marerittsfølelsen, eller om du vil legge til en endring på slutten, for eksempel hvordan det føles om drømmen endres, å våkne, eller å slutte å være redd.

Inspirasjon

Dere kan bruke diktene fra Petter Solberg og Sidsel Mørck til inspirasjon (s. 14-15).

I Petter Solberg sitt dikt er det mange *visuelle beskrivelser* som forteller om et ekkelt landskap.

Det er også *uvirkelige ting* som skjer i drømmen, som «høstløv skriker» og «blødende klippevegger».

I Sidsel Mørck sitt dikt kan dere se hvordan hun *gjentar* «løper» og «jeg»/»du» – hva gir det for effekt?

Hennes dikt slutter også med en *stemningsendring*.

Drømmevesen

Mareritt i eventyrskogen

av Petter Solberg

Høstløv skriker
mot utslitte såler
Røtter famler i tåke
ut fra en stamme, rynket
Blødende klippevegger
løper langs en eng som sover
og kaster steiner på lille Rødhette
Den gode slutten ligger gjemt mellom to permer
fordekt av urokkelig sannhet
Nissen er avslørt

Bestemor har råtnet
drømmene er borte
barnehender søker
over kistelokket
Husker en siste gang
før fornuften glemmer

Drømmevesen

Mareritt

av Sidsel Mørck

Løper,
og føler ennå øynene deres kreve,
hendene gripe,
men vondest ordene ta,
når hjertet var nakent,
ta og forsvinne.

Løper,
– kald av å gi varme,
såret av å lege sår –
til strengene brister,
og stemmen våger å viske:
Jeg.

Jeg,
mens farvene, formene, tonene
løser seg opp,
og frykten jager gjennom ingenting.

Løper,
For å finne igjen
Stemmen som våget å hviske:
Du.

Løper –

Drømmevesen

Refleksjonsoppgave: Ditt vesen

Vesenets opphav

Hva tror du ditt drømmevesen representerer for deg?

Er den en referanse til noe fra virkeligheten, eller noe som kommer fra en indre frykt i deg? Var det en figur fra barne-TV, eller en historie du hadde hørt fra noen?

Hva var det som gjorde at akkurat dette vesenet kom til deg?

Vesenet da og nå

Hvordan reagerer du på vesenet ditt i dag? Er det ekkelt? Tåpelig? Litt flaut? Eller fascinerende?

Møter du fortsatt dette vesenet, eller stoppet det på et tidspunkt?

Har noe endret seg ved deg siden du møtte vesenet for første gang? Forstår du frykten du kjente på? Har perspektivet ditt forandret seg?

Skriv en refleksjon rundt vesenets opphav og hvordan du forholder deg til det i dag.

Drømmevesen

Hjemmeoppgave: Drømmedagbok

Glemmer du ofte drømmene dine? Tenker du, «den drømmen var kul», men så husker du ikke lenger hva som skjedde?

En metode for å huske drømmer er å skrive dem ned med en gang når man våkner. Selv den minste detalj.

Hvis du ikke husker hva som skjedde kan du se om du husker stemninger. Et øyeblikk eller en farge?

Det øyeblikket du begynner å skrive disse detaljene forteller du hjernen at dette var viktig informasjon og den begynner å jobbe hardere for å hjelpe deg å huske.

Du begynner med å beskrive en fornemmelse, og sitter til slutt igjen med en hel verden som var på vei til glemmeboken!

Drømmevesen

Billedkunst: Å møte vesenet

Tegn eller mal et bilde av møtet med drømmevesenet ditt.

Hvilken stemning er det? Hvilke detaljer er viktige?

Hvilken stil passer best for å vise frem marerittet ditt? Vil du tegne realistisk eller surrealistisk, sorthvitt eller med mye farg og følelse? (se eksempelbilder på s. 19-23)

Fremvisning: Marerittgalleri

Lag en utstilling med kunst og/eller diktopplesning, og la alle fortelle om vesnene sine og refleksjonene de har gjort seg.

Drømmevesen

Inspirasjonsbilde: «Nachtmar» av Henry Fuseli

Drømmevesen

Inspirasjonsbilde: «Nightmare» av Rodolphe Bresdin

Drømmevesen

Inspirasjonsbilde: fritt bilde, ukjent opphav.

Drømmevesen

Inspirasjonsbilde: «Daddy Longlegs of the Evening – Hope!» av Salvador Dali

Drømmevesen

Inspirasjonsbilde: «Nightmare in a mirror» av Terry Marks

Spørsmål?

Ta kontakt med dramaturg Lina Killingdalen på

lina@ungeviken.no

UNGE VIKENTEATER

Ung Viken Teater er et teater for barn og unge og de voksne i deres liv.